

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-8>

УДК 657.631

ДЕЯКІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕМОНТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ

SOME ACCOUNTING AND ANALYTICAL PROBLEMS OF REPAIR OF FIXED ASSETS AND THEIR SOLUTIONS

Гавриленко Наталія Вікторівна

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2043-3917>

Havrylenko Nataliia

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Підприємство, яке має на балансі основні засоби, несе витрати на підтримання їх у робочому стані та ремонт. В статті розглянуто, як правильно класифікувати та відображати ці витрати в бухгалтерському та податковому обліку підприємства. Проведене дослідження дає можливість констатувати незаперечний факт: підприємству, яке використовує у своїй діяльності основні засоби взагалі і автотранспорт, зокрема, важливо визначитися із класифікацією ремонтних операцій, оскільки помилки можуть призвести до завищення витрат, неправильності визначення балансової вартості автотранспорту. Для правильної класифікації робіт рекомендовано створити на підприємстві спеціальну комісію. Правильна класифікація витрат на технічне обслуговування і ремонти автомобілів допоможе достовірно відобразити їх в обліку, а значить, уникнути можливих штрафних санкцій.

Ключові слова: основні засоби, необоротні активи, витрати на ремонт, капітальний ремонт, бухгалтерський облік, податковий облік.

The company, which has fixed assets on the balance sheet, bears the costs of maintenance and repair. The article considers how to properly classify and reflect these costs in the accounting and tax accounting of the enterprise. For the correct classification of works it is recommended to create a special commission at the enterprise. Since business entities have on the balance sheet buildings, they bear the costs of maintaining them in working condition, in connection with this, complications usually arise related to the qualification and reflection of these costs in accounting and tax accounting. It is important for an enterprise that uses motor transport in its activity to determine the classification of repair operations: is such an operation its overhaul or current repair, maintenance or improvement? Mistakes can lead to overestimation of costs, incorrect determination of the book value of vehicles. It was noted that the main difference between maintenance and repairs is that maintenance is aimed at maintaining the car's performance, while repairs are aimed at restoring its performance. Improvements mean modification, modernization, retrofitting, reconstruction of the object of fixed assets, which lead to an increase in the future economic benefits originally expected from the operation of the object. As an example, this is the installation of alarms, control devices, awnings. The consequences of such errors – distortion of financial statements, the object of VAT and income tax, the single tax. The decision on the nature and characteristics of the repair work to be performed is made by the head of the enterprise, taking into account the analysis of the situation and the materiality of the costs. Such a decision should be made on the basis of a technical opinion on the direction of the planned measures, which is provided to the manager by a specialist of the relevant profile, for example, a mechanic. And the accountant, based on the manager's decision, must reflect this operation in the accounting. Thus, the company independently determines the direction of repair works. Proper classification of costs for maintenance and repair of cars will help to accurately reflect them in the account, and thus avoid possible penalties.

Keywords: fixed assets, non-current assets, repair costs, overhaul, accounting, tax accounting.

Постановка проблеми. Важливою витратною складовою для підприємств, які мають на балансі основні засоби, є витрати на підтримку їх у робочому стані і ремонт. А якщо

підприємство використовує у своїй діяльності ще й автотранспорт, йому важливо визначитися із класифікацією ремонтних операцій: чи є така операція його капітальним або поточ-

ним ремонтом, технічним обслуговуванням або поліпшенням? Будь-які, навіть незначні помилки можуть призвести до завищення витрат, неправильного визначення балансової вартості автотранспорту. При цьому, наслідки таких помилок – перекручення даних фінансової звітності, об'єкта обкладення ПДВ і податком на прибуток, єдиним податком. В зв'язку з цим, правильна класифікація витрат на технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів допоможе достовірно відобразити їх у обліку, а отже, запобігти можливих штрафних санкцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми бухгалтерського і податкового обліку, а також обліково-аналітичного забезпечення операцій з основними засобами завжди є предметом особливої уваги економічної думки. Великий внесок в дослідженні даного питання зробили у своїх наукових працях вчені: Федоронько Н. І. [1], Гавриленко Н. В., Грищенко О. В., Козіцька Н. О. [2–3; 4; 7; 8; 10; 12], Грінко А. [4], Довгалюк Н. В. [5], Несторенко Т. П. [6; 9], Чернецька І. А. [7–8], Магопець О. [11] та інші вчені.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, глобальні виклики і потреби підвищення конкурентоспроможності підприємств, насамперед фондомістких галузей, вимагають нових підходів до розвитку теорії і практики основних засобів, а у зв'язку з цим, удосконалення методів обліково-аналітичного інструментарію для забезпечення ремонтних робіт, що послужило орієнтиром для наукового дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження полягає в вдосконаленні обліково-аналітичного інструментарію операцій з ремонтів основних засобів, що забезпечує інформаційно-методичну базу для обґрунтування стратегії розвитку основних засобів для фондомістких господарюючих суб'єктів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оскільки господарючі суб'єкти мають на балансі будівлі, вони несуть витрати на підтримання їх у робочому стані, в зв'язку з цим зазвичай виникають ускладнення, пов'язані з кваліфікацією та відображенням цих витрат в бухгалтерському та податковому обліку.

Отже, оскільки в даному випадку, в зв'язку з виникненням ситуацій, коли підприємству важко визначитись із кваліфікацією понесених витрат, радимо підприємству створити спеціальну комісію, яка повинна підготувати висно-

вок про класифікацію операцій, на підставі якого бухгалтер зможе відобразити такі операції в обліку. До складу комісії повинні входити фахівці відповідного профілю – головний інженер, начальник цеху або інша компетентна особа. Так, наприклад: в поточному році господарюючий суб'єкт виконав такі роботи в приміщенні офісу: утеплити внутрішні кути приміщення, які взимку промерзли; замінило в офісі електропроводку, яка стала непридатною, разом із вимикачами та рубильниками.

Ремонтні роботи призвели до необхідності класифікації понесених витрат та правильне документування цих робіт, в зв'язку з чим виникли певні ускладнення. На нашу думку, керуючись пп. 3.1.4 ДСТУ-Н Б А.1.1-81:2008, вартість утеплення кутів приміщення можна включити до витрат на технічне обслуговування будівлі, в зв'язку з тим, що такі роботи направлені на забезпечення виконання всіх функцій будівлі упродовж строку її експлуатації. Проте, водночас, згідно з пп. 1.2.2.14 Переліку № 150, вони відносяться до поточного ремонту, тому пропонуємо комісії прийняти рішення щодо включення таких витрат до вартості поточного ремонту.

Щодо заміни в офісі зношеної електропроводки, то це – відновлення інженерних систем та обладнання, що здійснюється у зв'язку з їх фізичною зношеністю. Тому пропонуємо бухгалтеру підприємства керуватися п. 3.7 ДБН А 2.2.3 2014, згідно з яким такі роботи вважаються капремонт і віднести їх до капремонт.

Стосовно документального оформлення результатів огляду будівлі для з'ясування виду робіт, то тут слід оформляти відомістю дефектів, де вказати обсяг і характер здійснених робіт. Це дозволить підприємству використати обумовлену інформацію для розрахунку вартості ремонтних робіт і проконтролювати обсяг виконаних робіт та списаних матеріалів. Але, на жаль, типової форми відомості дефектів немає, тому ми пропонуємо для цих цілей підприємству скористуватися формою дефектного акту або самостійно розробити таку форму.

Приймання об'єкту після завершення ремонту оформляється на підприємстві Актом приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів за типовою формою № ОЗ-2.

При проведенні технічного обслуговування будівель підприємства, витрати на їх обслуговування включаються до складу: собівартості готової продукції і відносяться на 23 рахунок,

якщо відбувається обслуговування приміщення цеху; адміністративних витрат і відображається по Д-ту рахунку 92, якщо відбувається обслуговування офісного приміщення; витрат на збут, якщо здійснюється технічне обслуговування складу готової продукції.

Натомість, якщо підприємство у своїй діяльності використовує автотранспорт, для нього є актуальним визначитися із класифікацією ремонтних операцій, а саме: чи є така операція його капітальним або поточним ремонтом, технічним обслуговуванням або поліпшенням?

Помилки можуть спричинити завищення витрат, неправильне визначення балансової вартості транспортного засобу, а як наслідок – перекручення даних фінансової звітності, об'єкта обкладення ПДВ і податком на прибуток. Тому пропонуємо підприємствам розмежувати ремонти, поліпшення і технічне обслуговування. В зв'язку з цим, ми розробили для господарюючих суб'єктів на підставі

Положення № 102 класифікацію ремонтів для автотранспорту, користування якою унеможливить допущення помилок (таблиця 1).

Як бачимо, головна відмінність технічного обслуговування від ремонтів полягає в тому, що технічне обслуговування спрямоване на підтримання працездатності авто, а ремонти – на відновлення його працездатності. А під поліпшеннями розуміють модифікацію, модернізацію, дообладнання, реконструкцію об'єкта основних засобів, які призводять до збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від експлуатації об'єкта. Як приклад – це установка сигналізації, засобів контролю, тентів.

Рішення про характер та ознаки виконуваних ремонтних робіт приймає керівник підприємства, з урахуванням аналізу ситуації, що склалася, та істотності витрат. Таке рішення слід приймати на підставі технічного висновку про спрямованість планованих заходів, який надає керівнику фахівець відповідного про-

Таблиця 1

Рекомендації щодо розмежування ремонтів, поліпшень та технічного обслуговування автотранспорту

Види робіт	Мета проведення	Перелік робіт	Періодичність проведення
Технічне обслуговування	Підтримка працездатності	Операції з підтримки працездатності і справності автомобіля під час його експлуатації, зберігання та транспортування	Залежить від пробігу автомобіля (див. таблицю 1 п. 3.9. Положення № 102). Існують сезонні ТО (наприклад, підготовка до осінньо-зимового періоду). Але якщо технічною документацією автомобіля передбачена інша періодичність, ніж зазначена в Положенні № 102, то підприємству доцільно керуватися саме технічною документацією»
Поточний ремонт	Забезпечення чи відновлення працездатності	Заміна не більше 2-х базових агрегатів автомобіля, крім кузова та рами (п. 3.13 Положення № 102) чи ремонт будь-якого базового агрегату.	1. При необхідності за підсумками проведеної діагностики автомобіля 2. За наявності несправностей (п. 3.12 Положення № 102)
Капітальний ремонт	1. Відновлення працездатності та повного або близького до повного ресурсу авто. 2. Продовження строку експлуатації	Заміна кузова для автомобілів, рами для вантажних автомобілів і причепів або заміна не менше трьох базових агрегатів	При необхідності за підсумками проведеної діагностики авто (п. 3.15 Положення № 102)

філю, наприклад механік. А бухгалтер на підставі рішення керівника повинен цю операцію відобразити в обліку. Таким чином, підприємство самостійно визначає напрям ремонтних робіт.

Висновки. Отже, проведене дослідження дає можливість констатувати незаперечний факт: підприємству, яке використовує у своїй діяльності основні засоби взагалі і автотранспорт, зокрема, важливо визначитися із класифікацією ремонтних операцій, оскільки

помилки можуть призвести до завищення витрат, неправильності визначення балансової вартості автотранспорту. Наслідки таких помилок – перекручення даних фінансової звітності, об'єкта обкладення ПДВ і податком на прибуток, єдиним податком. Таким чином, правильна класифікація витрат на технічне обслуговування і ремонти автомобілів допоможуть бухгалтеру підприємства достовірно відобразити їх в обліку, а отже, уникнути можливих штрафних санкцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Федоронько Н. І. Облік і внутрішньогосподарський контроль необоротних матеріальних активів на підприємстві : дис...канд. ек. наук : 08.00.09 / ТНЕУ. Тернопіль, 2011. 192 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/2662/1/дисертація%20Федоронько.pdf>.
2. Гавриленко Н. В., Грищенко О. В., Козіцька Н. О. Застосування методичних аспектів управлінського обліку на підприємствах одиничного та дрібносерійного виробництва. *Вісник Дніпропетровського НДІСЕ*. 2021. № 1 (03). С. 109–115. URL: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4686>.
3. Гавриленко Н. В. Впровадження системи контролінгу для підвищення ефективності управління морськими портами = Implementation of the control system to increase the efficiency of sea port management. *Матеріали XII міжнар. наук.-техн. конф. "Інновації в суднобудуванні та океанотехніці"*. Миколаїв : НУК, 2021. С. 435–437. URL: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4687>.
4. Grinko A., Havrylenko N., Kostash T., Plekan M., Breus S. Organization of a Strategic Management Accounting in an Innovative Economy. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 2020. № 5. P. 24. URL: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5324>.
5. Довгалоук Н. В. Ефективність використання та відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств центрального Полісся : автореф. дис. ...канд. екон. наук :08.00.04 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2010. 20 с.
6. Несторенко Т. П. Інфраструктура города в контексте его конкурентоспособности. *Зб. наукових праць (Миколаїв)*, вип. 59 «Економічні науки», Чорноморський державний університет імені Петра Могили, т. 72. 2007. С. 70–76. URL: <https://cutt.ly/zQEgQ3A>.
7. Гавриленко Н. В., Чернецька Я. С. Концепція обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. "Інструменти регулювання національної економіки та національної безпеки в умовах сучасних глобальних викликів"*. Хмельницький : ХНУ, 2021. С. 108–111. URL: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4682>.
8. Гавриленко Н. В., Грищенко О. В. Проблеми застосування методів визначення справедливої вартості активів і зобов'язань. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2017. № 3 (57). С. 168–173.
9. Nestorenko, T.; Morkunas, M.; Peliova, J.; Volkov, A.; Balezentis, T.; Streimkiene, D. A New Model for Determining the EOQ under Changing Price Parameters and Reordering Time. *Symmetry* 2020, 12, 1512.
10. Гавриленко Н. Актуалізація податкового потенціалу великих платників податків. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-37>.
11. O. Magopets, N. Havrilenko, I. Yashchyshyna, O. Kobus, D. Kononova. Strategic management accounting in the conditions of digitalization of the economy. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research – Hhe Czech Republic*. 2022. Vol. 12. Iss. 1. P. 92–96. URL: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5345>.
12. Гавриленко Н. В., Грищенко О. В., Козіцька Н. О. Розвиток методики аудиту облікової політики для управлінських цілей. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 62. С. 166–170. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct62-29>.

REFERENCES:

1. Fedoronko N. I. (2011) Oblik i vnutrishnohospodarskyi kontrol neoborotnykh materialnykh aktiviv na pidpriemstvi [Accounting and internal control of non-current tangible assets at the enterprise]. Ph.E. Thesis, 192 p. Available at: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4686>. (in Ukrainian)

2. Havrylenko N. V., Hryshchenko O. V., Kozitska N. O. (2021) Zastosuvannia metodychnykh aspektiv upravlyns'koho obliku na pidpriemstvakh odynychnoho ta dribnoseriinoho vyrobnytstv [Application of methodological aspects of management accounting at enterprises of single and small-scale productions]. *Visnyk Dnipropetrovskoho NDISE*. Vol 1 (03), pp. 109–115. Available at: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4686>. (in Ukrainian)
3. Havrylenko N. V. (2021) Vprovadzhennia systemy kontrolinhu dlia pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia morskymy portamy [Implementation of the control system to increase the efficiency of sea port management] *Materialy XII mizhnar. nauk.-tekhn. konf. "Innovatsii v sudnobuduvanni ta okeanotekhnitsi"*. Mykolaiv: NUK, pp. 435–437. Available at: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4687> (in Ukrainian)
4. Grinko A., Havrylenko N., Kostash T., Plekan M., Breus S. (2020) Organization of a Strategic Management Accounting in an Innovative Economy. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, № 5. P. 24. URL: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5324>
5. Dovhaliuk N. V. (2010) Efektyvnist vykorystannia ta vidtvorennia osnovnykh zasobiv silskohospodarskykh pidpriemstv tsentralnogo Polissia [Efficiency of use and reproduction of fixed assets of agricultural enterprises of central Polissya]. Avtoref. dys. ...kand. ekon. Nauk. Zhytomyr. nats. ahrokol. un-t. Zhytomyr, 20 p. (in Ukrainian)
6. Nestorenko T. P. (2007) Infrastruktura horoda v kontekste eho konkurentosposobnosti [City infrastructure in the context of its competitiveness]. *Zb. nauk. prats (Mykolaiv)*, is.59 "Economic sciences", Petro Mohyla Black Sea State University, vol. 72, pp. 70–76. Available at: <https://cutt.ly/zQEgQ3A>. (in Ukrainian)
7. Havrylenko N. V., Chernetska Ya. S. (2021) Kontseptsiiia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky subiektiv hospodariuvannia [The concept of accounting and analytical support of economic security of economic entities] *Materialy VI mizhnar. nauk.-prakt. konf. "Instrumenty rehuliuвання natsionalnoi ekonomiky ta natsionalnoi bezpeky v umovakh suchasnykh hlobalnykh vyklykiv"*. Khmelnytskyi: KhNU, pp. 108–111. Available at: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4682>. (in Ukrainian)
8. Havrylenko N. V., Hryshchenko O. V. (2017) Problemy zastosuvannia metodiv vyznachennia spravedlyvoi vartosti aktyviv i zobov'язan [Problems of applying methods of determining the fair value of assets and liabilities]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*. Vol. 3 (57), pp. 168–173. (in Ukrainian)
9. Nestorenko, T.; Morkunas, M.; Peliova, J.; Volkov, A.; Balezentis, T.; Streimkiene, D. (2020). A New Model for Determining the EOQ under Changing Price Parameters and Reordering Time. *Symmetry*, 12, 1512.
10. Havrylenko N. (2021) Aktualizaciya podatkovogo potencialu velikih platnikiv podatkov [Updating the tax potential of large taxpayers]. *Ekonomika ta suspil'stvo*. Vol. (30). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-37>. (in Ukrainian)
11. O. Magopets, N. Havrilenko, I. Yashchyshyna, O. Kobus, D. Kononova. (2022) Strategic management accounting in the conditions of digitalization of the economy. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research – Hhe Czech Republic*. Vol. 12. Iss. 1. P. 92–96. Available at: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5345>.
12. Havrylenko N. V., Hryshchenko O. V., Kozitska N. O. (2021) Rozvitok metodiki auditu oblikovoi politiki dlya upravlyns'kih cilej [Development of accounting policy audit methodology for management objectives]. *Infrastruktura rinku*. Vol. 62. P. 166–170. Available at: <https://doi.org/10.32843/infrastruct62-29>. (in Ukrainian)